

Crocus dalmaticus

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Crocus* is afgeleid van het Griekse woord 'krokos', dat een historische associatie heeft met de saffraankrokus (*Crocus sativus*). De soortaanduiding *dalmaticus* is een geografische epitheton en betekent letterlijk 'van Dalmatië'. Dit verwijst naar Dalmatië, een historische regio aan de Adriatische kust, waar de plant van nature voorkomt. De soort werd voor het eerst beschreven door de Oostenrijkse botanicus Roberto de Visiani in 1840.

Taxonomie

- *Rijk*: Plantae
- *Klasse*: Liliopsida (eenzaadlobbigen)
- *Orde*: Asparagales
- *Familie*: Iridaceae (Lissenfamilie)
- *Geslacht*: *Crocus* L.
- *Soort*: *Crocus dalmaticus* Vis.

Foto: Gert Hoek

Synoniemen

De soort *Crocus dalmaticus* is een botanische soort en heeft weinig algemeen bekende synoniemen in de tuinbouw. In de taxonomie worden er soms wel synoniemen genoemd, maar deze zijn vaak gerelateerd aan vroegere, incorrecte classificaties. De plant wordt doorgaans aangeduid met zijn volledige wetenschappelijke naam of met de informele aanduiding Dalmatische Krokus.

Variëteiten en cultivars

Crocus dalmaticus is een botanische soort die als zodanig in tuinen wordt aangeplant en minder bekend is om zijn cultivars dan de populaire hybriden. De wilde vorm is al enigszins variabel in bloemkleur. Er zijn geen wijdverbreide, benoemde cultivars op de markt, maar liefhebbers verzamelen soms wel klonen met specifieke kleurafwijkingen binnen de soort.

Familie

Crocus dalmaticus behoort tot de Lissenfamilie, de Iridaceae. Dit is dezelfde familie als de iris, gladiool en andere knol- en bolgewassen. De plant deelt de typische kenmerken van de familie, zoals de trechtervormige bloemen met zes bloemdekbladen en een onderstandig vruchtbeginsel.

Hoogte

Dit is een kleine tot middelgrote krokussoort, met een volwassen hoogte die varieert tussen de 15 en 20 centimeter. De bloemen hebben slanke kelken en de plant is daarmee wat hoger dan veel van de kleinere botanische krokussen.

Bloemkleur

De bloemkleur is variabel. De binnenzijde van de bloem is meestal helder lila tot roze-lila. De buitenzijde van de bloemblaadjes is vaak tweekleurig, met een contrast van bruingeel tot okerkleurig of buffkleurig, soms met donkerdere violette strepen. De bloem heeft een gele keel en een oranje, driedelige stempel.

Bladkleur

De bladeren zijn smal en grasachtig, kenmerkend voor het geslacht *Crocus*. Ze zijn donkergroen van kleur en hebben, net als veel andere *Crocus*-soorten, een lichte of zilverachtige middenstreep. Het blad verschijnt gelijktijdig met de bloemen.

Bloeiperiode

Crocus dalmaticus is een vroegbloeiende lentekrokus. De bloeiperiode valt in de late winter tot het vroege voorjaar, meestal van februari tot maart, afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Standplaats

De soort gedijt het beste op een zonnige plek tot lichte schaduw. Een goed doorlatende, humusrijke grond is essentieel. Zoals bij de meeste krokussen, is het cruciaal om te zorgen dat de knollen in de rustperiode (zomer en winter) niet te nat staan om knolrot te voorkomen.

Herkomst

De plant is endemisch in een relatief klein gebied in het noordwesten van de Balkan. Het natuurlijke verspreidingsgebied strekt zich uit langs de Adriatische kust in Kroatië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, en het noorden van Albanië.

Soort gewas

Crocus dalmaticus is een overblijvende, kruidachtige geofyt (knolgewas). De plant is geschikt voor verwildering, vooral in rotsachtige tuinen of onder bladverliezende beplanting.

Vermeerderingswijze

De vermeerdering vindt voornamelijk plaats door de vorming van dochterknollen rond de moederknol. Daarnaast vermeerdert de plant zich gemakkelijk door zaad. Deze zaden worden soms verspreid door mieren, wat bijdraagt aan de verwildering van de soort.

Klimaatzone

De Dalmatische Krokus is goed winterhard. De plant valt in USDA hardheidszones 5 tot 8, wat aangeeft dat de knollen in de grond winterse kou goed kunnen verdragen in gematigde klimaten.

Insecten

Als vroegbloeiende soort is *Crocus dalmaticus* een belangrijke bron van stuifmeel en nectar voor de eerste vliegende insecten in het voorjaar. De bloemen trekken bijen en andere vroege bestuivers aan.

Bronvermelding

https://en.wikipedia.org/wiki/Crocus_dalmaticus

<https://www.nijssentuin.nl/crocus-voorjaarsbloeiend/9751-crocus-dalmaticus-9751.html>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Krokus>

<https://www.allesoverbloembollen.nl/bloembollen-soorten/voorjaarsbloeiende-bolgewassen/krokus/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Crocus</i> (naar saffraan); <i>dalmaticus</i> (van Dalmatië, de herkomstregio)
Taxonomie	<i>Rijk</i> : Plantae, <i>Orde</i> : Asparagales, <i>Familie</i> : Iridaceae, <i>Geslacht</i> : <i>Crocus</i> , <i>Soort</i> : <i>Crocus dalmaticus</i> Vis.
Synoniemen	Dalmatische Krokus
Variëteiten en cultivars	Geen wijdverbreide cultivars; enige variatie in wilde vorm
Familie	Iridaceae (Lissenfamilie)
Hoogte	15 tot 20 cm
Bloemkleur	Binnenzijde helder lila tot roze-lila; buitenzijde vaak bruingeel tot okerkleurig
Bladkleur	Donkergroen met lichte middenstreep
Bloeiperiode	Februari tot maart
Standplaats	Volle zon tot lichte schaduw, goed doorlatende en humusrijke grond
Herkomst	Noordwestelijke Balkan (Kroatië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Noord-Albanië)
Soort gewas	Meerjarige geofyt (knolgewas)
Vermeerderingswijze	Dochterknollen en zaad
Klimaatzone	USDA 5 tot 8 (winterhard)
Insecten	Vroege drachtplant voor bijen en andere vroege bestuivers